

אדמו"ר; ולאחרי ארבעים שנה מאז הסתלקות כ"ק מו"ח אדמו"ר יש
כבר גם "לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע"⁶;

כעת צריך רק להיות, שיפתחו את ה"לב לדעת", ויפקחו את
ה"עינים לראות", ויפתחו את ה"אזנים לשמוע", ועד"ז – לנצל את כל
רמ"ח האברים ושס"ה הגידים הגשמיים – נוסף על לימוד התורה וקיום
המצוות בכלל (רמ"ח מצוות עשה כנגד רמ"ח אברים⁷ ושס"ה מצוות
לא תעשה כנגד שס"ה גידים⁸) – ללימוד פנימיות התורה כפי שנתגלתה
בתורת החסידות וקיום הוראות רבותינו נשיאינו, כולל – ללמוד בענייני
הגאולה, באופן שזה יפתח את הלב והעינים והאזנים – ושיבינו, יראו
וירגישו בפשטות ממש בגשמיות העולם – את הגאולה האמיתית
והשלימה בפועל ממש, וללמוד תורתו של משיח (פנימיות התורה)
באופן של ראי', שכל זה כבר ישנו מן המוכן, צריך רק לפקוח את
העינים ואז יראו זאת!

. . . גם מנהג ישראל אשר הולך ומתפשט בזמננו זה ללמוד ענייני
גאולה וענייני משיח, כדי להתכונן ולהכין אחרים עוד יותר להגילוי של
הגאולה האמיתית והשלימה, כנ"ל.

לזכות

החיילת ב"צבאות השם" שושנה רוזא תחי'
לרגל יום הולדתה החמישי לאויוש"ט,
ביום י"ג כסלו ה'תשפ"ו

ולזכות אחותה

החיילת ב"צבאות השם" איידל תחי'
ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' זכרי' וזוגתו מרת רבקה שרה שיחיו פיליפס
*

נדפס ע"י ידידיהם

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי וזוגתו מרת גיטל רחל שיחיו שגלוב

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ויצא

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק טו
(תרגום חפשי)

יוצא לאור על ידי

"מכון לוי יצחק"

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושש לבריאה
שבעים וחמש שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

הענין שהזמן גרמא בדורנו זה ובזמננו זה – הגאולה האמיתית והשלמה ע"י משיח צדקנו, כפי שדובר פעמים רבות לאחרונה, שעתה כבר סיימו את כל הענינים וצריך רק לקבל פני משיח צדקנו בפועל ממש.

... על אחת כמה וכמה בדורנו זה ובזמננו זה – שע"פ סימני חז"ל (במסכת סנהדרין, במדרשים ובכ"מ) נמצאים כבר בשלב הגאולה ממש,

וכמדובר כמה פעמים לאחרונה, שלאחר הריבוי המופלג של מעשינו ועבודתנו במשך כל הדורות, ובפרט לאחר עבודתם של רבותינו נשיאנו... עד לעבודתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו – כבר סיימו את כל הברורים,

כולל גם הבירור של "עשו הוא אדום"¹. . . הרי עשו כבר נתברר לגמרי, כפי שרואים זאת גם בהנהגה בזמן הזה (בגלות אדום) של אוה"ע המתייחסים ל"עשו הוא אדום", בדרך מלכות של חסד (והנהגה זו מתפשטת גם בעוד מדינות, כפי שראו ורואים בפרט לאחרונה) –

הרי מובן, שעתה נמצאים כבר במצב בו הגוף הגשמי ואפילו גשמיות העולם כבר נתבררו ונזדככו לגמרי, והרי הם "כלי" מוכן לכל האורות והענינים הרוחניים, כולל ובעיקר – אורו² של משיח צדקנו, אור הגאולה האמיתית והשלמה.

... והדבר היחיד שחסר הוא – שיהודי יפקח את עיניו כדבעי, ויראה איך הכל כבר מוכן לגאולה! יש כבר את ה"שולחן ערוך", יש כבר את הלויית ושור הבר ויין המשומר³, ויהודים כבר יושבים סביב השולחן – "שולחן אביהם"⁴ (מלך מלכי המלכים הקב"ה), יחד עם משיח צדקנו (כפי שכתוב בספרים⁵ שבכל דור ודור ישנו "א' מזרע יהודה שהוא ראוי להיות משיח"), ובדורנו נשיא דורנו כ"ק מו"ח

א. הפרטים שבהתעסקות יעקב עם "צאן"

בפרשתנו מסופר בהרחבה רבה על התמסרותו של יעקב בהיותו בבית לבן, במיוחד ל"צאן" – הוא עבד שם כרועה צאן, ואף השכר ששילם לו לבן בעבור זאת היה צאן.

כך היה עיקר רכושו צאן, וזוהו הוא התעשר – "ויפרוץ האיש מאד מאד ויהי לו צאן רבות" (– ועל-ידי כך: –) ושפחות ועבדים וגמלים וחמורים¹, כפירוש רש"י²: "מוכר צאנו ברמים יקרים ולוקח לו כל אלה"³.

למרות זאת אנו רואים, שבפרשת וישלח⁴, בענין שליחות יעקב אל עשו, מפורט רכושו של יעקב בסדר הבא: "ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה..." – "צאן" לאחר "שור וחמור"⁵, ולא כראשית ועיקר רכושו. במיוחד קשה, מדוע שונה פסוק זה מן המסופר לפני כן, על בריחת יעקב מלבן, שם כתוב⁶ "וינהג את כל מקנהו (תחילה, ורק אחר-כך) ואת כל רכושו... מקנה קנינו"⁷.

ב. פרטים אלו קיימים בעבודה הרוחנית של כל יהודי

כל ענין בתורה מהווה הוראה נצחית לכל

יהודי בכל תקופה, ובמיוחד "מעשי אבות" המסופרים בתורה⁸ – ועל-אחת-כמה-וכמה ענין הנמשך על פני פרשה שלמה – שהם "סימן לבנים", מתן כח לעבודת ה"בנים", בני אברהם יצחק ויעקב.

מכך מובן, שהפרטים שבהתעסקות יעקב עם הצאן קיימים בעבודה הרוחנית של כל יהודי.

פרטים אלו הם: (א) דוקא ה"צאן" הביא ל"ויפרוץ האיש מאד מאד". (ב) מצד שני, למרות ש"צאן" היה עיקר רכושו, הוא החליף חלק מצאנו ל"שפחות ועבדים וגמלים וחמורים". (ג) בשליחותו לעשו הוא הזכיר "צאן" לאחר "שור וחמור".

ג. ההשוואה של ישראל ל"בן" ול"צאן"

הדבר יובן בעזרת הנאמר במדרש⁹ על הקשר בין ישראל לקב"ה: "הוא לי לאב ואני לו לבן, הוא לי לרועה... ואני לו לצאן". וידועה השאלה המתעוררת על כך: אם ישראל הם "בן" לקב"ה, מה מוסיף על כך היותם "צאן". מה ערך יש לחביבות הצאן אצל הרועה מול חביבות הבן אצל אביו?

ההסבר לכך הוא¹⁰, שדוקא, "היא הנותנת": כינויים של ישראל "בנים" מורה על היותם מציאות מסוימת כלפי ה"אב", הקדוש-ברוך-

(8) ראה לקו"ש [המתורגם] ח"ה ע' 70 ואילך.
(9) שהש"ר פ"ב, טז (א).
(10) לכללות סעיף זה – ראה אוה"ת ראה ע' תשפ"ה. ע' תשצ"ה ואילך.

(1) פרשתנו ל, מג.

(2) עה"פ.

(3) ראה תו"ח פרשתנו (ל, ג).

(4) לב, ו.

(5) ראה גם בחיי שם. ועוד.

(6) פרשתנו לא, יח.

(7) כפרשי" שם: מה שקנה מצאנו עבדים ושפחות וגמלים וחמורים.

המשומר³, און אידן זיצן שוין באַם טיש – „שולחן אביהם“⁴ (מלך מלכי המלכים הקב"ה), צוזאַמען מיט משיח צדקנו (ווי עס שטייט אין ספרים⁵ אַז בכל דור איז דאָ „א' מזרע יהודה שהוא ראוי להיות משיח“), ובדורנו נשיא דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר, און נאָך ארבעים שנה פון הסתלקות כ"ק מו"ח אדמו"ר האָט מען שוין אויך „לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע“⁶;

איצטער דאַרף נאָר זיין, כאמור, אַז מ'זאָל אויפּעפּענען דעם „לב לדעת“ און אויפּעפּענען די „עינים לראות“ און אויפּעפּענען די „אזנים לשמוע“, און עד"ז – אויסנוצן אַלע רמ"ח אברים און שס"ה גידים הגשמיים – נוסף אויף לימוד התורה וקיום המצוות בכלל (רמ"ח מ"ע כנגד רמ"ח אברים⁷ ושס"ה מל"ת כנגד שס"ה גידים⁸) – אויף לימוד פנימיות התורה כפי שנתגלתה בתורת החסידות וקיום הוראות רבותינו נשיאנו, כולל – לערנען וועגן עניני גאולה, אין אַן אופן אַז דאָס זאָל אויפּעפּענען דעם לב ועינים ואזנים – מ'זאָל פאַרשטיין, זען און הערן בפשטות ממש אין גשמיות העולם – די גאולה האמיתית והשלימה בפועל ממש, און לערנען תורתו של משיח (פנימיות התורה) באופן של רא"י, וואָס דאָס אַלץ איז שוין דאָ מן המוכן, מ'דאַרף נאָר אויפּעפּענען די אויגן וועט מען עס זען!

... אויך דעם מנהג ישראל וואָס איז הולך ומתפשט בזמננו זה – צו לערנען עניני גאולה ועניני משיח, בכדי זיך און אַנדערע נאָכמער צוגרייטן צו דעם גילוי פון דער גאולה האמיתית והשלימה, כנ"ל.

(משיחות ש"פ ויצא, ט' כסלו תשנ"ב)

- (3) ראה ברכות לד, ב. ב"ב עה, א. ויק"ר פ"ג, ג. ועוד.
- (4) ברכות ג, סע"א.
- (5) פ"י הברטנורא למגילת רות. וראה גם שו"ת חת"ם חו"מ (ח"ו) בסופו (סצ"ח). וראה שד"ח פאת השדה מע' האלף כלל ע'. ועוד.
- (6) תבוא כט, ג.
- (7) מכות כג, סע"ב.
- (8) זח"א קע, ב.

לקוטי

ויצא

שיחות

הוא. ולמרות, שהקשר של הנשמה לה' איננו כ„בן“ למטה, ש„נהיה מהות בפני עצמו“, בנפרד מן האב, ואילו הנשמה היא „כולא חד (עם הקדוש־ברוך־הוא) ואינה נפרדת ממנו ית' כלל“¹¹, בכל זאת, עצם התואר „בן“ הוא הוכחה לכך שיש כאן מציאות אחרת (אין זה ה„אב“, ומציאותו וחביבותו תופסים מקום אצל האב. דבר זה ניתן לומר רק לגבי האור האלקי של „סדר ההשתלשלות“¹², (השפּע המשתלשל בהדרגה אל הבריאה) שהוא המקור לנבראים, ולפיכך יש להם ערך כלפי.

אך לגבי האור האלקי שלמעלה מהשתלשלות, הרי „גם בן ואח אין לו“¹³ – לא ייתכן לומר שיש איזושהי מציאות מלבדו. לגבי נחשבים ישראל, וחביבותם, כצאן, שלמציאותם וחביבותם אין שום ערך לעומת מהותו של הרועה.

מצד שני, מהווה השוואה זו עצמה הוכחה לגדלותם של ישראל, שגם במקום שאין שום אפשרות קיום למציאות של נבראים – „גם בן ואח אין לו“, גם שם קיימת החביבות לישראל¹⁴.

אלא שחביבותם איננה בגלל „מציאותם“, אלא להיפך, בגלל גודל התבטלותם כלפי ה', אשר דווקא התבטלות זה היא כלי לאור האלקי שלמעלה מהשתלשלות, כמו שנאמר¹⁵, „מרום וקדוש אשכון ואת דכא ושפל רוח“.

גם ענין זה – גודל ההתבטלות – מרמז בהשוואת ישראל לצאן, שהרי רואים בבירור שבצאן קיימת תכונת ההתבטלות יותר מאשר בסוגים אחרים של בהמות¹⁶.

ד. „בן“ – לימוד התורה; „צאן“ – עבודת הבירורים

שני התארים לישראל – „בן“ ו„צאן“ – רומזים לשני אופנים בעבודת האדם¹⁷:

„בן“ זוהי עבודת לימוד התורה, שעיקרה הוא הבנה והשגה שבמוח. בעבודה זו מרגיש האדם את עצמו למציאות נפרדת – הוא לומד את התורה על־ידי שכלו שלו.

למרות, שכדי לכוון בלימוד לאמיתתה של תורה, לחכמת ה', נדרשת מן האדם התבטלות, ורק על־ידי „ונפשי כעפר לכל תהיה“ יכול להתקיים „פתח לבי בתורתך“¹⁸ (כידוע לגבי הענין של „ברכו בתורה תחילה“¹⁹) אך כל זאת הוא כהקדמה ויסוד לתורה, אך הלימוד עצמו איננו מתוך התבטלות, אלא להיפך, בכח השכל של האדם.

„צאן“ מורה על „עבודת הבירורים“, „צאן – מלשון „יצא“²⁰ – „יצא“ מארבע אמות

(16) לקו"ת אמור לו, סע"א ואילך. תו"ח פרשתנו לא, ב. וישלח מא, רע"א. אוה"ת וישלח רכת, ב. אוה"ת ראה שם (ע' תשצו).

(17) לכללות סעיף זה – להעיר ממשנ"ת (לקו"ש ח"כ ע' 333 ואילך) בביאור מרו"ל (ב"ר פ"ס, ח. פרש"י ח"ש כד, מב), „יפה שיחות של עבדי בתי אבות מתורתן של בניס“. ולהעיר מאוה"ת ראה שם ע' תתא (ושם, שצאן הו"ע עסק התפלה. וראה בלקו"ש ח"כ שם ע' 331 הערה 62).

(18) ברכות יז, א: אלקי נצור כו'.
(19) נדרים פא, א. ב"מ פה, ריש ע"ב. נת' לעיל ע' 3 ואילך, וש"נ. ובכ"מ.
(20) תו"א פרשתנו כג, ג. תו"ח פרשתנו לח, ב. שם ר"פ וישלח. אוה"ת שם רכת, א.

ג.

דעם ענין שהזמן גרמא בדורנו זה ובזמננו זה – די גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ווי גערעדט מערערע מאָל לאחרונה, אַז איצט האָט מען שוין פאַרענדיקט אַלע ענינים און מ'דאַרף נאָר מקבל זיין פני משיח צדקנו בפועל ממש.

. . . על אחת כמה וכמה בדורנו זה ובזמננו זה – וואָס לויט די סימנים אין חז"ל (אין מס' סנהדרין, אין מדרשים ובכ"מ) האָלט מען שוין באַ דער גאולה ממש,

וכמדובר כמ"פ לאחרונה, אַז נאָך דעם ריבוי מופלג פון מעשינו ועבודתנו במשך כל הדורות, ובפרט נאָך דער עבודה פון רבותינו נשיאנו . . . ביז די עבודה פון כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו – האָט מען שוין פאַרענדיקט אַלע בירורים,

כולל אויך – דעם בירור פון „עשו הוא אדום“¹ . . . איז עשו שוין אינגאנצן נתברר געוואָרן, ווי מ'זעט עס אויך אין דער הנהגה בזמן הזה (בגלות אדום) פון די אוה"ע וואָס שטאַמען פון „עשו הוא אדום“, בדרך מלכות של חסד (און אַזוי ווערט נתפשט די הנהגה אין נאָך מדינות, ווי מ'האָט געזען און מ'זעט בפרט לאחרונה) –

איז דאָך פאַרשטאַנדיק, אַז איצטער האָלט מען שוין באַ דעם מצב אַז דער גוף הגשמי און אפילו גשמיות העולם איז שוין אינגאנצן נתברר ונזדכך געוואָרן, און איז אַ „כלי“ מוכן אויף אַלע אורות וענינים רוחניים, כולל ובעיקר – אורו² של משיח צדקנו, אור הגאולה האמיתית והשלימה,

. . . און די איינציקע זאך וואָס פעלט איז – אַז אַ איד זאָל אויפגעפּענען זיינע אויגן כדבעי, וועט ער זען ווי אַלץ איז שוין גרייט צו דער גאולה! מ'האָט שוין דעם „שולחן ערוך“, מ'האָט שוין דעם לויטן ושור הבר ויין

(1) וישלח לו, א.

(2) זח"ג לר, ב. הובא ונת' בלקוטי לוי"צ לזח"ג ע' ריט ואילך.

לא עזב יעקב את אהלה של תורה אלא להיפך, „נטמן בבית עבר י"ד שנה“²⁴ ולמד שם תורה.

לעומת זאת בפרשת ויצא מדובר על „ויצא יעקב“ – יציאתו מארבע אמות של תורה וכניסתו לאחר – חרון אף של מקום בעולם²⁵, לבית לבן הארמי. שם הוא עבד כרועה צאן לבן כפשוטו, באופן של „בכל כוחי עבדתי...“²⁶. ואף לומדים²⁷ מיעקב כיצד על פועל לעבוד בשביל בעל-הבית.

דוקא עבודה זו של רעיית הצאן, כאשר ללא התחשבות בעוצמת ההסתר שבבית לבן לא „התרגש“ מכך יעקב, ו„עם לבן גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי“²⁸, והקים שם את שבטי י"ה באופן של „מטתו שלמה“²⁹ – דוקא עבודה זו הביאה להתבטלות המוחלטת של יעקב.

יש לומר, שזהו ההסבר, בפנימיות, לכך שעיקר הרכוש שהרוויח יעקב, ואשר לקח עמו מבית לבן, היה צאן, כי „צאן“ רומז על המעלה הרוחנית שאליה הגיע על-ידי עבודתו בבית לבן – ענין ההתבטלות³⁰, כאמור לעיל.

זהו הדיוק בלשון „ויפרוץ האיש מאד מאד, מלשון פורץ גדר, כי באמצעות ההתבטלות (צאן) פורצים את הגדרים והגבולות של סדר ההשתלשלות“ ומגיעים אל האור האלקי

של תורה, והתעסקות בעניני העולם, כדי לעשות מהם דירה לה' יתברך בתחתונים.

דוקא עבודה זו מביאה להתבטלות אמיתית של ישראל כלפי ה' – יציאה („צאן“) ממצויאָתו. שהרי את העבודה הזאת אין היהודי עושה למען שלימותו והתעלותו העצמית, כי עצם ההתעסקות בעניני העולם היא ירידה לגביו, עליו להפסיק את לימוד התורה שבו הוא משקיע את כוחות נפשו הנעלים ביותר, ולעסוק בעשיה, אלא רק כדי למלא את כוונת הקדוש ברוך הוא, לעשות לו ית' דירה בתחתונים³¹.

ה. ההבדל בין עבודת יצחק ב' תולדות, לבין עבודתו ב' ויצא

בכך יובן הקשר של ענין הצאן לעבודת יעקב בבית לבן.

ההבדל בין עבודת יעקב בתקופה שעליה מדובר בפרשת תולדות, לבין עבודתו, שמסופר עליה בפרשת ויצא³², הוא:

בפרשת תולדות מסופר על התקופה שבה היתה עבודת יעקב בבחינת „בן“ – „ויעקב איש תם יושב אהלים“, „אהלו של שם ואהלו של עבר“³³. גם בסוף הפרשה, שם מסופר על בריחת יעקב מבית אביו מתוך הכרח, גם אז

(24) פרש"י ס"פ תולדות. ממגילה טז, סע"ב ואילך. סדר עולם פ"ב.

(25) פרש"י ס"פ נח.

(26) פרשתנו לא, ו.

(27) רמב"ם הל' שכירות בסופן. שו"ע אדה"ז חו"מ הל' שאלה ושכירות סעיף כ.

(28) וישלח לב, ה וברש"י שם.

(29) ויק"ר פל"ו, ה. פרש"י וחי מז, לא. וראה פסחים נו, א. ספרי ואתחנן ו, ד. ועוד.

(30) וראה בארוכה תו"ח פרשתנו (ל, ג ואילך) – השייכות למדתו של יעקב דוקא, מדת הרחמים.

(21) ראה עד"ו לקוש חטו [המתורגם] ע' 264 והערה 34. וראה שם (ע' 266-7), שעילוי זה בהנשמה (מה)

שע"י עבודת הבירורים מגעת לבחי' הביטול – נוגע להשלמת הכוונה דדירה בתחתונים. כי כדי שעבודת האדם תפעול שהתחתונים יהיו דירה לו ית', לו לעצמותו – שזהו מצד זה שדוקא בעוה"ז ישנו הביטול ד"אין עוד" – צ"ל העבודה בביטול לגמרי, מעין הביטול ד"אין עוד", ע"ש.

(22) בהבא לקמן – להעיר מתו"ח תולדות ד"ה ויתן לך פ"כ ואילך.

(23) תולדות כה, כז. ב"ר ופרש"י עה"פ.

הוספה

בשורת הגאולה

ז.

„ובאותו הזמן לא יהי שם לא רעב ולא מלחמה“ . . ומעין זה גם ברגעי הגלות האחרונים – שגם כאשר „מלכיות מתגרות כו“, „מלך פרס מתגרה במלך ערבי . . וכל אומות העולם מתרעשים ומתבהלים“, נמצאים בני במעמד ומצב של מנוחה ושלום, כיון שהקב"ה אומר להם „בני אל תתייראו כל מה שעשיתי לא עשיתי אלא בשבילכם . . הגיע זמן גאולתכם“, ו„מלך המשיח“ – גואלן של ישראל – „עומד על גג בית המקדש . . ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם“².

(משיחות ש"פ ויצא, ד' כסלו תנש"א)

(1) רמב"ם בסיום וחותם ספרו „משנה תורה“.
(2) יל"ש ישעי' רמז תצט.

לקוטי

ויצא

שיחות

הבלתי־מוגבל – „מאד מאד“, ב' פעמים „מאד“³¹.

ואף, כפי שמסבירים בספרי חסידות³² את הפסוקים³³ „והחליף את משכורתי עשרת מונים... אם כה יאמר נקודים יהיה שכרך... עקודים...“ לטובה, שיעקב הוריד בעבודתו את „עצמות רצון המאציל“ שמעל להתחלקות ומעל להגבלות של צורה, ולכן יכול היה שכו להתחלף מצורה אחת לאחרת.

ו. גם בעבודה של „צאן צריך לנצל את „מציאות“ כחות הנפש

כשם שבעבודה מסוג של „בן“, הכרוכה בהבנה והשגה („מציאות“), צריכה להיות גם התבטלות, כך הוא גם מצד שני, שבעבודה מסוג של „צאן“, (שעיקרה) התבטלות, צריכים לפעול כל כחות הנפש – „מציאות“.

ואדרבה: בהתבטלות בלבד אי אפשר להלחם כנגד ההסתר שבעולם, אלא מוכרחים להיות – כהוראה בתחילת כל ארבעת חלקי ה„טור“ (ושולחן ערוך³⁴) – „עז כנמר... גבור כארי“, צריך לנצל את מדת העזות³⁵ „שלא להתבייש מפני בני אדם המלעיגים“ ומדת הגבורה „להתגבר“³⁶ על יצרו לנצחו כגבור

(31) ראה תו"א פרשתנו כג, ג. תו"ח וישלח לט, ד.

(32) תו"א סוף פרשתנו. תו"ח פרשתנו לה, א"ב.

(33) פרשתנו לא, ד"ח.

(34) אדה"ז במהדו"ת. – משא"כ במחבר וש"ע

אדה"ז מהדו"ק שם: יתגבר כארי כו'. וברמ"א שם (וש"ע אדה"ז שם ס"ג) „ולא יתבייש כו'“ (ולא הזכיר ענין העזות. אלא שבש"ע אדה"ז שם מסיים „ומ"מ לא יענה דברי עזות כו'“, כבהערה הבאה). ואכ"מ.

(35) אלא ש, לא יענה דברי עזות כו' שלא יקנה קנין בנפשו כו' (ש"ע אדה"ז שם. מבי" שם). ולהעיר ממרו"ל שישראל עזין שבאומות (ביצה כה, ב).

(36) לשון אדה"ז במהדו"ת שם.

המתגבר על שונאו לנצחו ולהפילו לארץ³⁷. עם זאת צריך לדאוג לכך, שכל זה יבוא כתוצאה מן ההתבטלות לרצון ה'. אם הגבורה וכדומה נובעות מישותו העצמית הרי זה היפך הקדושה, והתנהגות כזאת איננה יכולה לסייע במלחמה נגד המלעיגים והמתנגדים לתורה ומצוות.

(וזאת בנוסף לכך, שכאשר נלחמים בחוזק שבא מן המציאות העצמית, אין לדעת מי ינצח במלחמה. ייתכן שלצד שכנגד יש יותר עזות וחוזק מן הסוג הזה).

רק כאשר מתנהגים כך משום שכך צייתה התורה, אז מנצחים את המתנגד בסיוע העזות והגבורה.

ויש לומר, שזהו הטעם, בפנימיותם של הדברים, לכך שה„טור“ (וכך גם אדמו"ר הזקן בשולחנו³⁸) מביאים גם את שמו של בעל המאמר „עז כנמר...“ – „יהודה בן תימא“.

דבר זה בא לרמזו^{38*} שההוראה על „עז כנמר...“ היא התנהגות רצויה כאשר היא נובעת מ„יהודה בן תימא“ – יהודה מלשון הודאה, מעבודה של הודאה והתבטלות³⁹, ואין די בכך שההתבטלות תהיה רק כהקדמה בתחילת העבודה, אלא הענין של „יהודה“ צריך להיות „בן תימא“ – ההתבטלות צריכה להתבטא („תימא“ – אמירה וביטוי) ללא הרף

(37) להעיר גם מ„ויגבה לבו בדרכי ה'“ (דה"ב יז, ו. תו"א צא, ב. קיט, ג ואילך. לקו"ת במדבר טו, ג. ובכ"מ).

(38) בטור דרכו להביא מרו"ל בשם אומרם. אבל אי"ז דרכו של אדה"ז בשולחנו.

(38*) ידוע הרמז דמתחיל ביהודה, דשם הוי' בו (ראה סוטה י, ב. לו, ב), שהוא בן תימא (דכל התורה).

(39) תו"א ר"פ ויגש (מד, א) ור"פ ויחי.

בהתנהגות של „עז כנמר...“⁴⁰, כי כאשר שקועים בעזות וגבורה עלולים להגיע לעזות פשוטה הנובעת מישות עצמית חז"י⁴¹.

ז. ההסבר לפרטים בענין הצאן שבעבודת יעקב

זהו ההסבר לפרטים שהוזכרו לעיל (בסעיפים א' ו ב') בענין צאן יעקב:

למרות שעבודתו הכללית (עיקר רכושו) היה צאן – התבטלות, בכל זאת הוא לא הסתפק בכך, אלא כלל ברכושו גם „שפחות ועבדים וגמלים וחמורים“, כי כדי לבצע כראוי את עבודת ה„בירורים“, ובמיוחד ה„בירורים“ של עשו, דרושים כל אופני העבודה השונים (הרמוזים בענינים הללו)⁴².

בכך היו שני שטחי פעולה:

(א) את הפרטים הנוספים ברכושו קנה יעקב על-ידי החלפת הצאן – הם לא באו כעבודה בפני עצמה, אלא כתוצאה של עבודת ההתבטלות.

(ב) גם אחר כך, הוא לא מכר את כל הצאן, והחליפו בקנינים אחרים, אלא להיפך, גם אז נשאר הצאן עיקר רכושו. כי גם כאשר שקועים במלחמה נגד הסתר העולם, מלחמה הדורשת תוקף וגבורה וכדומה, גם אז מוכרח להשאר הרגשת ההתבטלות כענין עיקרי.

40) ויש לומר שבוה דוקא מתבטא אמיתית* ענין הביטול, שלמעלה ממדידה והגבלה, שלכן גם התנועה דעות (שבחיצוניות הוא היפך ענין הביטול) אינה בסתירה להביטול.

41) שלכן צ"ל זהירות „שלא יענה דברי עזות כו“ (ראה לעיל הערה 35).

42) ראה תו"א ר"פ וישלח. תו"ח שם מב, ד.

(*) להעיר מקרה"י ע' יהודה בן תימא: תמא אותיות אמת תתן אמת ליעקב.

לצאת אל ה„ארץ“ ולהתעסק בהארת העולם⁴⁶. ואדרבה, „בעתים“⁴⁷ הללו בעקבתא דמשיחא עיקר העבודה הוא דוקא בעשיה, לעומת זמן הגמרא, שאז העיקר היה תלמוד תורה⁴⁷, כפי שנפסק להלכה בשולחן-ערוך⁴⁸, שבימינו אין קיימת מציאות של „תורתו אומנותו“ (דרגת רש"י וחביריו) ואפילו לא אצל מעט יהודים, כי עיקר העבודה בזמן הזה היא העשיה, מעשה הצדקה.

ובמיוחד בדורנו זה, התעסקות זו – חיפוש היהודים התועים בחושך הגלות והבאתם אל קרן אורה של נר מצוה ותורה אור – איננה מתבססת כל כך על פעילות להפיכת עם הארץ ללמדן, למדן „קטן“ לגדול יותר, מקל במצוות לירא שמים מוחלט, אלא בענין של הצלת נפשות ממש!

מצילים את נפש היהודי ובניו עד סוף כל הדורות, שיישארו יהודים ויתנהגו (בתחילה לפחות במעשה) כפי שיהודי צריך להתנהג.

י. הצלחת העבודה תלויה בקיומה מתוך התבטלות

נקודה נוספת בענין זה; כדי שהעבודה תצליח מאד היא מוכרחה להיעשות מתוך התבטלות. צריך לעשות זאת כדי לקיים את שליחות ה' ולהאיר את חושך הגלות.

46) ראה גם לקו"ש ח"ג [המתורגם] ע' 41 ואילך.

47) אגה"ק סו"ס ט.

48) ראה טושו"ע ואדה"ז או"ח סו"ס קו.

כאשר מבצעים את העבודה מתוך התבטלות אין היא מוגבלת בהגבלות הטבע, אין אצלו הבדל לגבי המקום שאליו שולח אותו הקדוש-ברוך-הוא. בכל מקום ובכל מצב שאליו נקלע על-ידי ההשגחה העליונה, ולכל סוג של יהודים שאתם הוא בא במגע, הוא מתמסר בכל כוחותיו ובחזקה כדי להעמיד „תלמידים הרבה“⁴⁹, למעלה ממדידה והגבלה, באופן של „ויפרוץ האיש מאד מאד“.

וכאשר יוצאים מתוך הנחה שצריך לבצע את שליחות ה', מצליחים בכל סוגי התלמידים – „אם כה יאמר נקודים...“ ו „אם כה יאמר עקודים...“ – בכל זאת „וילדו כל הצאן...“ – כל התלמידים גדלים כראוי, ואף יותר מזאת: „פרות ורבות יותר משאר צאן“⁵⁰, ו „מסתו שלימה“ – אין שום דופי בבניו – תלמידיו.

פעילות זאת מכינה כל יהודי, ואת כל ישראל, לגאולה האמיתית והשלימה, שכאשר אף יהודי לא יישאר בגלות, כהבטחה „ואתם תלוקטו לאחד אחד בני ישראל“⁵¹, ו „קהל גדול ישובו הנה“⁵², בקרוב ממש.

(משיחת יו"ד כסלו תשל"ז)

49) אבות פ"א מ"א. וראה לקו"ש [המתורגם] ח"ד ע' 160.

50) פרש"י פרשתנו ל, מג.

51) ישע"י כו, יב. וברש"י נצבים (ל, ג): אחוז בידיו ממש איש איש ממקומו.

52) ירמ' לא, ז.

לזכות

כ"ק אדוננו מורנו זרבינו מלך המשיח